

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Štěpánovou, Ph.D., v
právní věci

žalobkyně: **M. K.**
státní příslušnost Moldavská republika
t. č. pobytem Pobytové středisko Havířov, Na Kopci 5, 735 64 Havířov

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 15. 2. 2022, č. j. OAM-43/ZA-ZA12-VL13-R2-2020,
o udělení mezinárodní ochrany

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Specifikace věci

1. V záhlaví specifikovaným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobkyni azyl dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

Shodu s prvopisem potvrzuje M. R.

„zákon o azylu“). Obavu žalobkyně z příslušníků sekty, kteří ji měli ve vlasti pronásledovat a vyhrožovat smrtí, žalovaný neshledal azylově relevantním. Podle žalovaného bylo podání žádosti žalobkyně vedeno snahou o legalizaci pobytu v České republice. Žalovaný napadeným rozhodnutím ve věci žalobkyně rozhodoval podruhé, a to v návaznosti na zrušující rozsudek krajského soudu, jímž byl zavázán uvážit o tom, zda žalobkyně trpí či nikoliv duševní poruchou, a je tak na místě ustanovit jí opatrovníka v řízení o udělení mezinárodní ochrany.

II. Relevantní skutková zjištění a předchozí řízení

2. Z obsahu připojeného správního spisu žalovaného krajský soud zjistil, že žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu dne 15. 1. 2020.
3. V rámci poskytnutí údajů k této žádosti dne 20. 1. 2020 žalobkyně uvedla, že poprvé přiletěla do České republiky v roce 2000 z Izraele a od té doby zde bydlí její dcery. Následně se vrátila do Moldavska, přičemž vlast opustila dne 25. 10. 2019 autobusem přes Rumunsko, Maďarsko a Slovensko do České republiky. Cestovala na základě biometrického cestovního pasu. Jako důvody pro udělení mezinárodní ochrany uvedla, že tady má dcery a chce s nimi být pohromadě. Do Moldavska se vrátit nemůže, protože tam ji zabijí. V místě, kde žije, panuje antisemitismus, a žalobkyně je židovkou. Ve sklepě jejího domu bylo obětiště ďáblu a žalobkyně měla být pronásledována svobodnými zednáři „masonry“. Dále jako své náboženské přesvědčení uvedla pravoslavné křesťanství (*sic*).
4. Při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu dne 20. 1. 2020 žalobkyně upřesnila, že ve vlasti byla pronásledována ze strany satanistů pro své židovství. Pronásledovali ji svobodní zednáři, od nichž si koupila dům, v jehož sklepě se konaly obětní rituály. Dům byla nucena opustit, nikdo jej nechtěl koupit, proto jej darovala realitní kanceláři, utekla a žila bezdomoveckým způsobem života. Pronásledována byla asi od roku 2009, a to od prvního dne, co dům koupila. Obrátila se na policii ve Varniti v návaznosti na tvrzené vloupání do jejího domu, ale k ničemu to nevedlo, protože „jsou všichni jedna ruka“ a „policie čaroděje neřeší“. Na nikoho dalšího se s žádostí o pomoc neobrátila, jediný, kdo jí může pomoci, je Bůh. Jiné problémy či potíže v zemi původu se státními orgány či bezpečnostními složkami neměla. V případě návratu do vlasti se obává smrti, protože jí satanisté vyhrožovali pohřbením zaživa. Své obavy ze sekty „Kocapů“ a pronásledování rozvedla žalobkyně o popis rituálů a obětních míst v přípise ze dne 21. 1. 2020, při seznámení s podklady rozhodnutí a podáních ze dne 2. 3. 2020 a 5. 3. 2020.
5. Žalovaný nejprve rozhodl dne 1. 4. 2020 rozhodnutím č. j. OAM-43/ZA-ZA12-VL13-2020 tak, že žádost žalobkyně zamítl jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť žalobkyně přichází ze státu, který je považován za tzv. bezpečnou zemi původu.
6. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 10. 2020, č. j. 18 Az 22/2020-24, bylo rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 4. 2020 zrušeno a vráceno žalovanému k dalšímu řízení, protože se žalovaný dle názoru soudu nezabýval úvahou, zda žalobkyni není nezbytné k ochraně jejích práv v řízení o mezinárodní ochranu opatrovníka podle § 32 odst. 2 písm. g) zákona č. 500/2000 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

7. V předchozím odstavci citovaný rozsudek krajského soudu byl ke kasační stížnosti žalovaného podroben přezkumu Nejvyšším správním soudem, jenž se závěry krajského soudu v rozsudku ze dne 16. 4. 2021, č. j. 1 Azs 402/2020-39, souhlasil a kasační stížnost žalovaného zamítl.
8. Žalovaný následně opětovně posoudil žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany.
9. Dne 26. 1. 2022 provedl doplňující pohovor s žalobkyní, v němž potvrdila, že rozumí obsahu rozsudku krajského soudu i soudu kasačního. Vyjádřila se ke svému zdravotnímu stavu, přičemž nesouhlasila s ustanovením opatrovníka pro řízení a uvedla, že nepotřebuje pomoc psychologa. K osobním a majetkovým poměrům sdělila, že její manžel zemřel, uvedla den úmrtí a označila matriční úřad, který měl úmrtní list vydat, s dcerami nežije a nevidá se, neboť zemřelý manžel zapříčinil zhoršení rodinných vztahů. Popsala svůj běžný den. Závěrem uvedla, že se nemá kam vrátit, nemá kde bydlet, nemá peníze, chtěla by usmířit dcery.
10. V písemném vyjádření ze dne 26. 1. 2022 žalobkyně opětovně popsala, jak byla pronásledována příslušníky sekty, dům musela darovat, neboť jej nechtěl nikdo koupit. Požádala o legální pobyt v České republice.
11. Ve správním spise jsou žurnalizovány informace o zemi původu z července a listopadu 2019, nikoliv již aktualizované informace o zemi původu z ledna 2022 a července 2021, byť s nimi žalobkyně byla seznámena, jak potvrdila při protokolu o seznámení s podklady rozhodnutí dne 10. 2. 2022. Soud si proto dokumenty po žalovaném vyžádal a provedl je k důkazu u jednání dne 23. 6. 2022, jak bude blíže popsáno níže.
12. Žalovaný nově ve věci žalobkyně rozhodl dne 15. 2. 2022. V napadeném rozhodnutí se, veden závěry Krajského soudu v Ostravě, resp. Nejvyššího správního soudu, zabýval potřebou ustanovit žalobkyni opatrovníka, přičemž neshledal potřebu jí opatrovníka pro řízení ustanovit.
13. K jednotlivým azylovým důvodům pak žalovaný provedl následující úvahu:
 - neshledal naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu dle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Tvrzení žalobkyně o pronásledování ze strany příslušníků sekty neshledal pravděpodobnými. Připustil nicméně, že i v případě tvrzeného pronásledování příslušníky sekty by muselo být dovozeno, že takovéto pronásledování je připočitatelné orgánům Moldavské republiky. Výhrůžky ze strany blíže nespecifikovaných osob, příslušníků sekty, tedy potíže s ryze soukromými osobami nejsou azylově relevantním důvodem. Žalobkyně přitom nevyužila žádnou z forem právní ochrany v zemi původu. Jednorázové kontaktování policie v obci Varniti, kde nahlásila vloupání, pak nebylo shledáno za odmítnutí pomoci žalobkyni před tvrzeným pronásledováním. Dále žalovaný poukázal na výslovnou žádost žalobkyně o legalizaci pobytu v České republice;
 - ve vztahu k azylovému důvodu dle § 13 zákona o azylu uvedl, že v průběhu správního řízení nevyplynulo, že by v České republice byl udělen azyl některému

z rodinných příslušníků žalobkyně, a proto ani tento azylový důvod v případě žalobkyně nebyl aplikován;

- rovněž neshledal důvody pro udělení humanitárního azylu předpokládaného § 14 zákona o azylu, přičemž poukázal na zdravotní stav žalobkyně a její rodinnou situaci;
- k doplňkové ochraně žalovaný konstatoval, že žalobkyni v případě návratu do země původu nehrozí vážná újma předpokládaná § 14a zákona o azylu, přičemž svou vlast opustila legálně, aniž by ji v tom kdokoliv bránil, není zde trestně stíhána. Žalovaný v této souvislosti využil zpráv o poměrech o zemi původu.

III. Obsah žaloby

14. Žalobkyně ve včas podané žalobě a jejím doplnění učiněným v zákonem předpokládané lhůtě navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Vznáší čtyři stěžejní žalobní body:

- namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, jíž spatřuje v nedostatečném odůvodnění závěru o nevěrohodnosti žalobkyně co do jejího tvrzení o pronásledování ze strany příslušníku sekty. Též namítá vnitřní rozpornost napadeného rozhodnutí a nerozumí tomu, proč se žalovaný za předpokladu, že azylový příběh žalobkyně považoval za smyšlený, zabýval i otázkou vnitřní ochrany dostupné v zemi původu;
- navazuje druhý žalobní bod, v němž žalobkyně vyčítá žalovanému nedostatek informací o zemi původu stran účinné ochrany ze strany moldavských orgánů před pronásledováním;
- žalobkyně dále sporuje závěr žalovaného o účelovosti její žádosti o mezinárodní ochranu. Poukazuje na judikaturu správních soudů, podle které samotný čas podání žádosti o mezinárodní ochranu by neměl být sám o sobě vyhodnocen k tíži žadatele;
- poslední námitkou pak je nedostatečně odůvodnění závěru žalovaného o tom, zda je či nikoliv potřeba ustanovit žalobkyni opatrovníka pro řízení o mezinárodní ochranu z důvodu jejího duševního stavu. Žalovaný měl pochybit, pokud ve věci nevypracoval znalecký posudek za účelem vyhodnocení duševních kompetencí žalobkyně. Dále namítl, že potřeba opatrovníka je objektivní, nezávisí na vůli žalobkyně.

15. Posledně zmiňovanou námitku se krajský soud zabíral předně, v části VI. 1. rozsudku, neboť předurčuje závěr soudu o splnění procesních podmínek řízení, ostatní žalobní námitky jsou pak vypořádávány s ohledem na jejich provázanost ve společné pasáži rozsudku (VI. 2.).

IV. Vyjádření žalovaného

16. Žalovaný navrhl ve svém vyjádření ze dne 17. 3. 2022 zamítnutí žaloby žalobkyně jako nedůvodné. Odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, přičemž zopakoval, že snahu o legalizaci pobytu nelze podřadit pod žádný z azylových důvodů.

17. Přípisem ze dne 16. 6. 2022 žalovaný navrhl doplnění dokazování a poukázal opětovně na nevěrohodnost žalobkyně. Sdělil, že tato vykazovala v roce 2017 nepatrný nedoplatek na dani z nemovitosti, z čehož dovozuje, že svůj dům realitní kanceláři nedarovala, jak tvrdila při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu. Dále žalovaný sdělil, že žalobkyně byla v minulosti statutárním orgánem společnosti s ručením omezením, jež se zabývala pronájmem nemovitostí, tudíž jí byly známy právní vztahy týkající s nemovitostí. K nevěrohodnosti žalobkyně žalovaný dále sdělil, že manžel žalobkyně, o němž žalobkyně opakovaně tvrdila, že zemřel, není dle výpisu z cizineckého informačního systému mrtv; OAMP, oddělení pobytového správního řízení v Kutné Hoře, kde je manžel žalobkyně hlášen k trvalému pobytu, též nedisponuje informacemi o úmrtí manžela žalobkyně či jeho úmrtním listem. Žalovaný dále tvrdí, že v Moldavsku nepanuje žádný cílený antisemitismus, komunitní židovské centrum se nachází i v obci Bender, poblíže obce, odkud žalobkyně uprchla.

V. Jednání soudu

18. K jednání soudu konanému dne 23. 6. 2022 se žalobkyně nedostavila, byť byla řádně a včas předvolána, svou neúčast neomluvila; ve věci bylo jednáno v nepřítomnosti žalobkyně. Žalovaný uvedl, že je mu z úřední činnosti známo, že se žalobkyně měla dostavit k soudním jednáním, nadále se nachází v pobytovém středisku, kde má provozovat „čarodějnickou činnost“, vyvěšuje například česnek, zaklíná ostatní lidi apod. Žalovaný netrval na navržených důkazech ze dne 16. 6. 2022, toliko zdůraznil, že dle jemu dostupných informací, manžel žalobkyně nemá být mrtv. K dotazu soudu upřesnil, že v případě úmrtí osoby by se tato skutečnost projevila ve výpise z cizineckého informačního systému tzv. ukončením dokumentu, na listině by figurovalo „zrušení trvalého pobytu“, případně „zahájení zrušení trvalého pobytu“.
19. U jednání soud k důkazu provedl především informace o zemi původu z ledna 2022 a července 2021, které fyzicky ve správním spise absentovaly, avšak žalobkyně s nimi před vydáním napadeného rozhodnutí seznámena byla. Dále k důkazu provedl některé z listin doložených žalovaným. Z provedeného dokazování se podává, že v roce 2017 evidovala obec Varniti u žalobkyně drobný nedoplatek na dani z nemovitosti, dále, že žalobkyně byla jednatelkou společnosti Bilos, spol. s r.o. v likvidaci, jejíž předmětem podnikání byl mj. pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor. Z výpisu z cizineckého informačního systému neplyne, že by ke dni 26. 4. 2022, kdy byl výpis pořízen, měl být manžel žalobkyně mrtv. Z dokumentů získaných z veřejně dostupných internetových stránek (www.ijguideeurope.org či regard-est.com) věnujícím se otázce židovství v Moldavsku plyne obecná informace o tom, že židovská komunita v Moldavsku čítá asi 10 000 osob, fungují zde komunitní židovská centra, judaismus je především kulturní identitou a antisemitismus zůstává sporadický.

VI. Posouzení věci krajským soudem

20. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v souladu s § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného dle § 75 odst. 1 s. ř. s.

21. Předně si krajský soud vyhodnotil otázku, zda v řízení o žalobě jedná s procesně způsobilým účastníkem řízení a zda není namístě žalobkyni ustanovit opatrovníka podle § 29 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 64 s. ř. s. Krajský soud v řízení o žalobě neshledal pochybnosti o tom, že by žalobkyně trpěla duševní poruchou, která by jí znemožňovala po dobu delší než přechodnou účastnit se řízení. Vzhledem k tomu, že žaloba, resp. její doplnění, je obsahově úplné a věcné a splňuje všechny formální náležitosti, neshledal potřebu blíže zdravotní stav žalobkyně zkoumat.

22. **Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.**

VI. 1 Absence respektu k právnímu názoru soudu o potřebě ustanovit žalobkyni opatrovníka

23. Krajský soud posuzoval, zda žalovaný respektoval právní názor vyslovený Krajským soudem v Ostravě ve zrušujícím rozsudku ze dne 7. 10. 2020, č. j. 18 Az 22/2020-24, jak byl potvrzen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2021, č. j. 1 Azs 402/2020-39, tedy zda provedl úvahu co do nezbytnosti ustanovit žalobkyni opatrovníka k ochraně jejích práv v řízení o mezinárodní ochranu opatrovníka podle § 32 odst. 2 písm. g) správního řádu. Nerespektování právního názoru soudu by totiž samo o sobě bylo důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí pro nezákonnost (jak vyplývá mj. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2004, č. j. 5 A 110/2002-25). Jedná se též o žalobní námitku žalobce označenou jako „potřeba ustanovit žalobkyni opatrovníka pro řízení o mezinárodní ochranu“.

24. Podle § 32 odst. 2 písm. g) správního řádu správní orgán ustanoví opatrovníka osobám stíženým přechodnou duševní poruchou, která jim brání samostatně v řízení jednat, je-li to nezbytné k hájení jejich práv; v těchto případech správní orgán rozhoduje na základě odborného lékařského posudku.

25. Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2011, č. j. 6 Ads 23/2011-60, použití v předchozím odstavci citovaného ustanovení správního řádu předpokládá, že jakmile správní orgán nazná, že by mohl být účastník řízení stížen přechodnou duševní poruchou, která mu brání v řízení samostatně jednat a je-li to nezbytné k hájení jeho práv v tomto řízení, nechá vypracovat lékařský posudek, aby na základě jeho závěru ustanovil či neustanovil účastníku řízení opatrovníka. Správní orgán však má prostor pro správní uvážení k posouzení, zda je ustanovení opatrovníka nezbytné k hájení práv účastníka v řízení. Soudní přezkum zákonnosti při použití správního uvážení je omezen na posouzení, zda správní orgán nepřekročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo zda správní uvážení nezneužil (§ 78 odst. 1 s. ř. s., *in fine*).

26. V napadeném rozhodnutí, jenž žalovaný vydal v návaznosti na zrušující rozhodnutí krajského soudu, se žalovaný úvahou, zda žalobkyně trpí duševní poruchou a zda se jedná o poruchu, nikoliv jen přechodného rázu zabýval a u žalobkyně neshledal, že by byla stížena duševní poruchou bránící jí v řízení samostatně jednat. Správní orgán s žalobkyní provedl doplňující pohovor, zaměřený mj. i na ověření jejích duševních kapacit. Shledal, že žalobkyně je orientovaná místem, časem i osobou, je schopna formulovat důvody své

žádosti o mezinárodní ochranu, správnímu orgánu poskytuje potřebnou součinnost a v řízení vystupuje aktivně. Byla schopna pospat svůj denní režim, orientuje se v životních situacích. Je si vědoma skutečnosti, že může vyhledat lékařskou péči, byť ji nechce využít. Správní orgán proto neshledal, že by žalobkyně nebyla schopna náležitě hájit svá úprava v řízení o mezinárodní ochranu.

27. Jak bylo naznačeno výše, otázka ustanovení opatrovníka dle § 32 odst. 2 písm. g) předpokládá realizaci diskreční pravomoci ze strany správních orgánů a dává jim oprávnění určitou věc samostatně posoudit a rozhodnout o ní. V rámci tohoto uvážení přitom mají správní orgány relativně volný prostor. Nejsou v takových případech vázány zákonem k jediné možné alternativě, což je důsledek toho, že právní norma kvůli určité právní skutečnosti nestanoví jen jeden konkrétní následek. V textech právních předpisů bývá tato pravomoc označena např. slovem „smí“, „může“, případně je správnímu orgánu nabídnuto několik možností k rozhodnutí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2016, č. j. 7 As 282/2015 - 32).
28. Skutečnost, že zákonná norma přiznává správnímu orgánu možnost diskrece, má vliv i na navazující soudní řízení před správními soudy. Jak správní soudy opakovaně vyslovily, v rámci přezkumné činnosti správní soudy přezkoumávají zákonnost napadeného správního rozhodnutí. Nemohou však nahrazovat správní uvážení správního orgánu uvážením soudním. Správní uvážení může soud přezkoumat pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, zda správní orgán správního uvážení nezneužil, či nepřekročil jeho meze a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné závěry (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 A 139/2002 - 46, ze dne 21. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, či usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 10. 2000, sp. zn. II. ÚS 361/2000).
29. Správní orgán v nyní napadeném rozhodnutí úvahu, která absentovala v jeho původním rozhodnutí, realizoval. Na základě doplňujícího pohovoru s žalobkyní usoudil, že v řízení nevyvstala potřeba žalobkyni opatrovníka k ochraně jejích práv ustanovit. Své nové rozhodnutí v tomto směru řádně a logicky odůvodnil, přičemž ze zákonných mezí a hledisek nevybořil. V souzené věci tak ani nevyvstala potřeba zajištění si odborného lékařského posudku, či dokonce posudku znaleckého, jak navrhuje žalobkyně v žalobě. Dle znění § 32 odst. 2 písm. g) správního řádu by k tomuto měl správní orgán přistoupit až v případě, že by mu vznikly pochybnosti o tom, zda osoba netrpí přechodnou duševní poruchou, a není proto schopna náležitě si svá práva hájit. Uvedené v posuzovaném případě nenastalo.
30. Lze samozřejmě přisvědčit žalobkyni v tom, že osoba trpící přechodnou duševní poruchou si nemusí být poruchy vůbec vědoma a negativní odpověď na otázku, zda opatrovníka pro řízení vyžaduje, nemusí být relevantní. Jak ovšem bylo konstatováno výše, správní orgán, veden závazným právním názorem, dostatečnou úvahu stran duševní kondice žalobkyně a jejích duševních kompetencí v napadeném rozhodnutí učinil a svůj názor odůvodnil. S ohledem na aktivní postup žalobkyně v řízení, skutečnost, že správnímu orgánu poskytovala součinnost a náležitě formulovala svůj postoj k věci,

nevyvstala i přes její poněkud „nestandardní azylový příběh“ pochybnost o duševní poruše a schopnosti brát se o svá práva v řízení o mezinárodní ochranu.

31. Lze shrnout, že žalovaný dostal právnímu názoru vyslovenému ve zrušujícím rozhodnutí krajského soudu a nepochybil, pokud žalobkyni opatrovníka pro řízení neustanovil.
32. Žalobní námitka stran pochybení žalovaného co do neustanovení opatrovníka žalobkyni proto neobstojí.

*VI. 2. Nepřezkoumatelnost a vnitřní rozpornost rozhodnutí, nedostatek informací o zemi
původu,
nesouhlas s účelovostí žádosti o mezinárodní ochranu*

33. Správní orgán označil azylový příběh žalobkyně za nepravděpodobný, nepodložený a účelový. I přesto však azylový důvod spočívající v pronásledování ze strany příslušníků sekty vypořádal z pohledu § 12 zákona o azylu, pročez je podřadil pod pronásledování ze strany soukromých osob.
34. Takovýto postup žalovaného jistě nelze považovat za vnitřně rozporný a rozhodnutí z tohoto důvodu netrpí nepřezkoumatelností. Naopak, žalobkyni se v napadeném rozhodnutí dostalo náležitého posouzení jejího, jak již bylo zmíněno výše, „ne zcela běžného“ azylového příběhu z pohledu § 12 zákona o azylu ze strany žalovaného.
35. V této souvislosti krajský soud odkazuje na konstantní a bohatou judikaturu, v jejímž smyslu se za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů považuje takové rozhodnutí, v němž nebyly vypořádány všechny žalobní námitky; dále rozhodnutí, z jehož odůvodnění není zřejmé, proč právní argumentaci účastníka řízení soud považoval za nedůvodnou a proč žalobní námitky považoval za liché, mylné či vyvrácené, rozhodnutí, z něhož není zřejmé, jak byla naplněna zákonná kritéria, případně by nepřezkoumatelnost rozhodnutí byla dána též tehdy, pokud by z rozhodnutí nebylo zřejmé, které podklady byly vzaty v úvahu a proč (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, čj. 6 Ads 87/2006 - 36, č. 1389/2007 Sb. NSS, ze dne 23. 6. 2005, čj. 7 As 10/2005-298, č. 1119/2007 Sb. NSS, ze dne 11. 8. 2004, čj. 5 A 48/2001 - 47, č. 386/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 17. 9. 2003, čj. 5 A 156/2002 - 25, č. 81/2004 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 2. 2008, čj. 7 Afs 212/2006 - 76, č. 1566/2018 Sb. NSS, také uvedl, že „při posuzování nepřezkoumatelnosti soudních rozhodnutí je nutno postupovat obezřetně a vyhradit tyto případy jen vážným vadám rozhodnutí. Zrušením rozhodnutí krajského soudu pro nepřezkoumatelnost se totiž oddaluje okamžik, kdy bude základ sporu správními soudy s konečnou platností vyřešen, což neprospívá zájmu účastníků řízení na projednání věci bez zbytečných průtahů ani veřejnému zájmu na hospodárnosti řízení.“ Uvedené závěry lze aplikovat i na předmětné rozhodnutí odvolacího správního orgánu.
36. Žalovaný se dle názoru krajského soudu v posuzované věci jednoznačně konzistentně a strukturovaně vypořádal s žalobkyní uváděným azylovým důvodem, a to i

přes méně uvěřitelný azylový příběh, který žalovaného vedl k závěru o nevěrohodnosti žalobkyně.

37. Řízení o mezinárodní ochraně je řízením specifickým tím, že je v něm často nutno rozhodovat za situace důkazní nouze (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007 - 64, ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89, a ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63). Pokud jde o břemeno tvrzení v řízení o azylu, to stíhá žadatele o azyl. Jistá procesní aktivita je ovšem požadována i po správním orgánu, který by měl v průběhu pohovoru vhodně kladenými otázkami zjistit, zda žadatelem tvrzené skutečnosti jsou relevantní pro udělení azylu či doplňkové ochrany a tvrzení žadatele podle toho klasifikovat, čemuž žalovaný v souzené věci dostál. Žalobkyně měla ve správním řízení dostatečný prostor pro prezentaci svého azylového příběhu, žalovaný s ní provedl několik pohovorů a žalobkyně ve věci aktivně činila několik písemných vyjádření, s nimiž žalovaný v napadeném rozhodnutí pracoval a jejich obsah vyhodnotil.
38. Pokud jde o břemeno důkazní, to je již výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a správní orgán. Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně správní orgán je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují. V mnoha případech však musí správní orgán rozhodovat za důkazní nouze, tj. tehdy, když není ani žadatel ani správní orgán schopen doložit či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle výpovědi žadatele (srovnej za všechny usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2021, č. j. 4 Azs 132/2021).
39. V poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 20. 1. 2020 žalobkyně uvádí jako azylový důvod touhu po sloučení s dcerami, které v České republice žijí, a zároveň pronásledování svobodnými zednáři, neboť ve sklepě jejího domu bylo obětiště ďáblu a ona je židovka. Jako své náboženské přesvědčení ovšem uvedla pravoslavné křesťanství. V pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 20. 1. 2020 rozvedla svůj azylový důvod o strach z pronásledování a zabití pomocí čar ze strany satanistů pro její židovský původ. V protokolu o seznámení s podklady rozhodnutí z 2. 3. 2020 upřesnila, že místo, kde žila, je obývána tzv. Kacapy, což je sekta pohanů, která litá na koštěti a zabíjí židy. V přípisu z téhož dne pak uvádí, že místo, kde žila, je regionem sekty barbarských pohanů, kteří se chrání strašlivou magií, satanismem a antisemitismem. V domě, který koupila, trhali židy a pili krev, ona jimi měla být zabita. V doplňujícím pohovoru ze dne 26. 1. 2022 uvedla, že potřebuje pobyt, aby usmířila děti, její zemřelý manžel byl majetný, a ona se potřebuje dostat k jeho majetku. I v dalších vyjádřeních žalobkyně uvádí jako původce svého pronásledování příslušníky sekty Kacapů (např. vyjádření na čl. 152 a 155 správního spisu). Dále pak ve vyjádření žurnalizovaném na čl. 187 správního spisu uvádí, že je židovkou i křesťankou. Žalobkyně též tvrdí, že je od roku 2015 rozvedená (srovnej údaje k žádosti o mezinárodní ochranu z 20. 1. 2020), následně však již hovoří o úmrtí svého manžela, jeho úmrtím listu, datu úmrtí a okolnostech vyřizování si vdovského důchodu).

40. Z výše uvedeného nevyplývá jen výše opakovaně zmiňovaný nestandardní charakter azylového příběhu, ale i rozpory mezi výpověďmi žalobkyně. Primární důvod žádosti o mezinárodní ochranu je sloučení s dcerami, resp. jejich usmíření, následně gradován pronásledováním ze strany sekty pro židovství, přičemž žalobkyně opakovaně sděluje, že je vyznáním (pravoslavnou) křesťankou, ale i židovkou. Rozpory jsou patrné i v jejích výpovědích týkajících se manžela a jeho úmrtí, resp. jejího rodinného stavu.
41. Jak bylo konstatováno výše, výpověď žadatele o mezinárodní ochranu je klíčovým faktorem pro posouzení jeho věrohodnosti. Z pohovorů s žalobkyní a jejích četných vyjádření však žalovaný dle názoru krajského soudu správně usoudil na nevěrohodnost žalobkyně, jíž by nemohlo vyvrátit ani jí opakovaně namítaný návrh důkazu policejním senzibilem co do existence obětiště v domě, který obývala (srov. např. čl. 33 či 155 správního spisu).
42. Je sice pravdou, že azylový příběh žalobkyně tvrdící pronásledování ze strany sekty se svým způsobem „drží jedné dějové linie“, přičemž není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57). Nelze však odhlédnout od již shora zmiňované skutečnosti, že žalobkyně jako primární důvod své žádosti o mezinárodní ochranu uvedla sloučení rodiny a že další jí uváděné rozporné údaje o své osobě či rodinném stavu jsou s poměrně stabilní dějovou linkou jejího azylového příběhu poněkud nesouladnými.
43. Krajský soud proto ve shodě s žalovaným dospěl k závěru, že v souzené věci nebylo ani přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žalobkyně jsou pravdivá či že se určité skutečnosti udály tak, jak uvádí. Žalovaný přitom v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu ovšem žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu žalobkyně nevyloučil z dalšího posouzení. Žalovaný v souzené věci neporušil pravidlo „v případech pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“, neboť azylový příběh žalobkyně v kontextu celé její výpovědi lze jednoznačně označit za nepravděpodobný (srovnej úvahy k této otázce popsané v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 – 89).
44. Krajský soud ověřil, zda dal správní orgán žalobkyni při pohovoru dostatečný prostor k tomu, aby mohla podrobně předeštit svůj příběh, a to včetně všech detailů, které jsou často důležitým vodítkem pro posouzení věrohodnosti žadatele (srov. rozsudek nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015 - 54, č. 3279/2015 Sb. NSS). Již výše bylo řečeno, že žalovaný s žalobkyní realizoval několik pohovorů k její žádosti, tato rovněž velice aktivně činila ve věci další vyjádření, která žalovaný v napadeném rozhodnutí zohlednil. Žalobkyně proto měla dostatečný prostor pro odstranění případných rozporů ve své výpovědi, nicméně v průběhu času naopak doplňujícími vyjádřeními svou nevěrohodnost prohlubovala. Rozpory ve výpovědích přitom nelze označit za drobné nesrovnalosti – náboženské vyznání, osobní stav, úmrtí manžela, samotný důvod žádosti (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008, a ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017 - 36).

45. Žalovaný si opatřil i potřebné informace o zemi původu a další důkazy, aby příběh žalobkyně, resp. její věrohodnost vyvrátil (například dotazy stran úmrtního listu). Zde pro úplnost krajský soud konstatuje, že žalovanému nepřisvědčil v jeho názoru, že nevěrohodnost žalobně je prokazována i existencí nedoplatku na dani z nemovitostí v zemi původu, neboť nebylo postaveno najisto, jakého období se dluh týkal.
46. Nutno uzavřít, že v souzené věci žalovaný rozpory ve výpovědích nehledal nikterak účelově, tyto nepramenily z tlumočením či rozdílného chápáním výrazů v různých kulturách, příp. nervozity žadatelky (srovnej například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2020, č. j. 4 Azs 145/2020). Optikou výše uvedené judikatury lze souhlasit s právním posouzením žádosti žalobce, který měl pochybnosti o věrohodnosti a uvěřitelnosti azylového příběhu žalobkyně. Její žalobní námitka proto neobstojí.
47. I přes tyto pochybnosti však žalovaný žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu posoudil věcně a shledal, že žalobkyní uváděné skutečnosti nelze podřadit pod žádný z důvodů poskytnutí mezinárodní ochrany a s ohledem na zjištěný skutkový stav ani pro udělení mezinárodní ochrany formou doplňkové ochrany. Za situace, kdy žalobkyně ani v řízení o udělení mezinárodní ochrany, ani v řízení soudním netvrdila žádné relevantní skutečnosti, které by mohly vést k závěru o naplnění podmínek pro poskytnutí jedné z forem mezinárodní ochrany, přičemž v průběhu správního řízení ani nenamítala nic proti podkladům rozhodnutí, nutno dospět k závěru, že napadené rozhodnutí je správné a zákonné. Pro krajský soud není relevantní skutečnost, že žalobkyně odešla ze země původu pro údajné pronásledování příslušníky sekty provozující své náboženské rituály ve sklepě žalobkyně.
48. Obavy žalobkyně jsou jen hypotetické a nepodložené, spekulativní a účelově použité, s cílem vyvolat ve správním orgánu domněnku o důvodech azylově relevantních, které však v jeho případě zjištěny nebyly. Žalobkyně též neuvedla žádné relevantní důvody pro udělení doplňkové ochrany a ani žalovaný takové důvody ze zpráv o situaci v zemi původu. Relevantním důvodem není ani skutečnost, že žalobkyně, zde chce žít, protože zde žijí její příbuzní (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 1 Azs 178/2015, sp. zn. 9 Azs 3/2010).
49. Krajský soud si v souvislosti s tvrzeným pronásledováním ze strany příslušníků sekty dovoluje připomenout judikaturu Nejvyššího správního soudu v otázce pronásledování soukromými osobami. Například v rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 – 48, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že „skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny“. Z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2016, č. j. 5 Azs 251/2016-19, či ze dne 15. 2. 2017, č. j. 1 Azs 312/2016–31), se pak podává, že v případě soukromých osob jako původců pronásledování nebo vážné újmy musí přistoupit k samotnému pronásledování také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před původci pronásledování.

50. Namítala-li žalobkyně v žalobě, že žalovaný neměl dostatek informací o zemi původu stran účinné ochrany ze strany moldavských orgánů před pronásledováním, pak s tímto tvrzením nemůže krajský soud souhlasit. Žalovaný v souzené věci vycházel z aktuálních informací o Moldavsku, s nimiž se žalobkyně seznámila (mj. z informace odboru azylové a migrační politiky hodnotící stav k lednu 2022 a červenci 2021, jakož i informacemi Ministerstva zahraničních věcí z února 2020) a které z důvodu, že absentovaly ve správním spise, žalovaný doložil v řízení před krajským soudem, jenž je provedl k důkazu. Ve svém rozhodnutí vyhodnotil možnosti obrany moldavských občanů. V Moldavsku sice nelze vyloučit případy pronásledování spadající do kategorie „nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání, toto se však ve velké míře týká především politických oponentů, jejich obhájců, ochránců lidských práv nebo aktivistů občanské společnosti. Zákon zaručuje i nezávislost veřejného ochránce práv na politických vlivech, jeho úřad je plně funkční a aktivní při podávání zpráv o otázkách lidských práv. V zemi působí též řada domácích i mezinárodních skupin pro lidská práva bez omezování ze strany vlády a státní správy, vyšetřují případy týkající se lidských práv a svá zjištění zveřejňují.
51. Ze správních spisů i výpovědí žalobkyně hojně vyplývá, že tato měla svůj problém řešit prostřednictvím policie ve Varniti, již oznámila vloupání do svého domu, což ale k ničemu nevedlo, protože policie „čaroděje neřeší“ a „všichni jsou jedna ruka“. Následné další právní ochrany svých práv nečinila a dům darovala a opustila. Žádné další kroky poté, co jí mělo být řečeno, že police neřeší čarodějnickou otázku, již nepodnikla, a nelze proto dovodit, že by státní orgány v zemi původu aprobeovaly pronásledování ze strany čarodějnické sekty. Dlužno dodat, že žalobkyně svou zemi původu opustila bez jakýchkoliv problémů na základě cestovního pasu.
52. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu a obstaral si dostatek informací potřebných k vydání rozhodnutí. Shromážděné informace ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Moldavsku, jak je doplnil o obecné informace stran případného antisemitismu u jednání dne 23. 6. 2022, soud považuje za dostatečné a přiměřeně aktuální k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí.
53. Krajský soud má za to, že žalovaný v souzené věci správně vyhodnotil informace o zemi původu, s jejímž obsahem byla žalobkyně před vydáním rozhodnutí seznámena, přičemž nenavrhla žádné relevantní doplnění dokazování a netvrdila další skutečnosti ke své žádosti. Zprávy o politické a bezpečnostní situaci považuje krajský soud za zcela dostačující a podložené. I tuto žalobní námitku žalobkyně je tedy nutno odmítnout jako nepodloženou.
54. Co se pak týče argumentace žalobkyně stran toho, že její žádost o mezinárodní ochranu byla chybně vyhodnocena žalovaným jako účelová, nelze pominout, že žalobkyně přicestovala do České republiky v říjnu 2019 a o mezinárodní ochranu požádala až 15. 1. 2020, tedy cca po třech měsících. Pominout nelze ani tu podstatnou skutečnost, že z výpovědi žalobkyně vyplynulo, že primárním účelem její žádosti o mezinárodní ochranu je sloučení rodiny. Soud považuje tvrzení žalobkyně o tom, že byla pronásledována ze strany příslušníků sekty za nepravděpodobné, jak bylo podrobně rozvedeno výše.

55. Doba od podání žádosti samozřejmě sama o sobě nemůže být považována za argument pro závěr o účelovosti žádosti o mezinárodní ochranu, ale již výše bylo zmíněno, že prvotním důvodem, který se následně prolíná vyjádřeními žalobkyně, je pokus o sloučení s rodinou, zejm. s dcerami, tedy legalizace pobytu žalobkyně. I tuto žalobní námitku žalobkyně lze tedy odmítnout.
56. Závěrem se krajský soud alespoň v obecné rovině vyhodnotil napadené rozhodnutí i z pohledu § 14a odst. 1 zákona o azylu, neboť žalobkyně uváděla, že jí v případě návratu do země původu hrozí pronásledování či smrt.
57. Platí, že doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
58. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
59. Soud zastává názor, že žalobkyně neuvedla a ani správní orgán nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by žalobkyni mohla hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma ve smyslu § 14a odst. 1 a odst. 2 zákona o azylu. V napadeném rozhodnutí žalovaný přezkoumatelným způsobem odůvodnil své úvahy o nesplnění podmínek udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, přičemž poukázal na zprávy o zemi půdu a situace žalobkyně individualizoval.
60. Tvrdila-li žalobce, že se obává vycestování do své vlasti, neboť bude pronásledována sektou, pak se nejedná o azylově relevantní důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.
61. Již výše krajský soud podrobně rozvedl, proč má vylíčení celé situace žalobkyní má za nevěrohodné a azylově nerelevantní, proto jen stručně připomíná, že potíže se soukromými osobami ve státě původu, spočívající např. ve vyhrožování či vydírání, nelze bez dalšího považovat za důvody pro udělení doplňkové ochrany. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 440/2004-53).

62. Kroky státních orgánů na ochranu před vážnou újmou lze mít za přiměřené a tudíž ochranu za poskytnutou, mj. tehdy, je-li ve státě, kam má být žadatel navrácen, zaveden účinný právní systém pro odhalování, stíhání a trestání jednání představující pronásledování nebo způsobení vážné újmy a žadatel má k této ochraně přístup (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Azs 48/2008- 7).
63. Z provedeného dokazování vyplynulo, že tyto podmínky jsou v zemi původu splněny. Ani v této části svého rozhodnutí tedy žalovaný nepochybil, pokud uzavřel, že žalobkyně nárok na doplňkovou ochranu nemá.

VII. Závěr a náklady řízení

64. Krajský soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
65. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně v řízení úspěšná nebyla a žalovanému nad rámec jeho úřední činnosti žádné náklady nevznikly. Soud proto žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal. O náhradě nákladů tlumočeného bude rozhodováno v samostatném usnesení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 23. června 2022

JUDr. Kateřina Štěpánová, Ph.D.
samosoudkyně